O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI

Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ◊ TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 2005 йил 2 март, чоршанба • № 18 (11.717) • Эркин нархда сотилади

• Вилоят ҳокимлигида

ТАНҚИДИЙ НАЗАР БИЛАН

Тошкент вилояти ҳокимлигида фаоллар йиғилиши бўлиб ўтди. Унда вилоят ҳокимининг ўринбосарлари, шаҳар ва туманлар ҳокимлари, гуруҳ ва котибиятлар, бошқармалар, йирик корхона ва хўжаликларнинг раҳбарлари, тадбиркорлик субъектлари вакиллари иштирок этишди.
Йиғилишни вилоят ҳокими Козим Тўлаганов бошқарди.

Йиғилиш иштирокчилари 2004 йилда вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунларини, жорий ва истиқбол режаларини Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Қонунчилик палатаси ва Сенати қўшма мажлисида сўзлаган маърузаси, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг янги тайинланган таркиби аъзолари иштирокидаги кенгашда сўзлаган нутқида белгилаб берилган вазифалар асосида муҳокама қилишди.

Вилоятни ўтган йил мобайнидаги иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш натижаларига танқидий назар билан ёндошилиб, асосий эътибор йўл қўйилган камчилик ва нуқсонларни бартараф этиш билан боғлиқ масалаларга қаратилди.

Ўтган йил иқтисодиётни ривожлантириш борасида муҳим ўрин тутганлиги маълум. Саноат ишлаб чиқариши барқарор ривожлана бориб, кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш кўпайди, вилоятнинг экспорт салоҳияти сезиларли даражада ошди.

Вилоят қишлоқ хўжалигида 17 миллиард сўмлик соф фойда олинишига эришилди. Юзлаб янги фермер хўжаликлари ташкил топди. Натижада пахтанинг 42, ғалланинг 40 фоизи хусусий сектор томонидан етиштирилиши таъминланди.

Лекин юқорида таъкидланганидек, йиғилиш иштирокчилари асосий эътиборни ижтимоий-иқтисодий ривожланишни янада жадаллаштиришга тўғаноқ бўлган нуқсонларга қаратишди. Жумладан, тадбиркорлар ва фермер хўжаликларини кредит маблағлари билан таъминлаш жараёнидаги эътиборсизлик, юзакичилик ҳолатлари алоҳида кўрсатиб ўтилди. Тадбиркорларнинг саъй-ҳаракатларига, ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳаларидаги фаолиятларига сунъий тўсиқ қўйиш ҳолатлари кескин қораланди.

Йиғилиш иштирокчилари тадбиркорларга назорат қилувчи органлар, идоралар томонидан жарималар қўллаш жазоси ҳамиша ҳам ўзини оқламаётганини таъкидлашди. Афсуски, баъзи текширувчилар, назорат идораларининг айрим раҳбарлари бугунги куннинг тамойили тадбиркорларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, рағбатлантиришдан иборат эканлигини ҳалиҳануз чуқур илғаб олмаётганликларини ҳаёт кўрсатиб турибди.

Баҳор ўз ҳукмини ўтказа бошлади. Ҳадемай, пахта далаларида, ғаллазорларда, сабзавот пайкалларида кўкламги ишлар қизғин тус олади. Шундай бир шароитда қишлоқ хўжалик механизмларини мавсумга тайёрлаш, экинлар ҳосилдорлигини кўтариш учун барча имкониятларни ишга солиш лозимлиги йиғилиш иштирокчилари томонидан алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Фаоллар йиғилишида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Шавкат Мирзиёев нутқ сўзлади.

ҚАДР ТОПГАН ҚАДРИЯТ

Ўлкамизга янги келинчак мисоли бор бисоти-сепини ёйиб фасли баҳор кириб келди. Кечагина қиш асири бўлиб ётган мудроқ борлиқ бугун уйғоқ. Она-замин кўкдан либос киймоқда. Бодом, ўрик, шафтоли дарахтларининг куртаклари бўртиб қолди. Қушлар нағмасида ўзгача оҳанг. Каттаю кичик — барча-барчанинг чеҳрасига баҳорий илиқлигу наҳорий тиниқлик югурган.

Ҳар баҳорда
шу бўлар такрор,
Ҳар баҳор ҳам
шундай ўтади...

Эрта-индин бутун Шарқ олами Наврўзни нишонлайди. Кўкараётган ҳар бир майса, ҳар бир гиёҳда яшашга, яшаришга иштиёқ ҳукмрон. Гўзаллик, уйғониш, тириклик фаслига яна етиб келгани учун шукроналар айтмоқда.

Асрлар оша аждодлардан мерос бўлиб келаётган Наврўз байрами ҳар йил юртимизга ўзгача шукуҳ бахш этади. Хўш, Наврўз қандай байрам ва у қай тариқа нишонланади?

Қатор тарихий асарларда Наврўз ҳақида турли маълумотлар бор. Абу Райҳон Берунийнинг «Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар» асарида шундай ёзилган: «У кунни Наврўз деб аташнинг сабаби шуки, Жамшид подшоҳ бўлгач, мажусийлар динини янгилади ва бу кун «Наврўз» — «Янги кун» деб аталди».

Умар Хайёмнинг «Наврўзнома» асарида эса, бу кун табиатдаги ажиб ҳодисотлар билан узвий боғлиқ эканлиги илмий асосларда баён этилади: «Кимки Наврўз куни байрам қилиб қувонса, кейинги Наврўзгача хурсанд бўлади ва фароғатда яшайди...»

Наврўз байрами неча кун давом этган, деган саволга Берунийнинг «Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар» асаридан жавоб топиш мумкин. Асарда баён этилишича, ўша даврда подшоҳ биринчи кун Наврўз байрамини очиб, халқни қабул қилиш ва уларга эҳсон тарқатиш мақсадида тахтга ўтиради. Иккинчи куни

(Давоми 2-бетда).

КЎКЛАМ ТАРАДДУДИ

Зангиота туманидаги «Бўзсув» ширкат хўжалиги асосан икки соҳага ихтисослашган. Хўжалик деҳқонларининг биринчи галдаги муҳим вазифалари — вилоят сабзавоткорларига асосий экин турлари уруғини етиштириб бериш.

Иккинчи йирик соҳа — ғаллачилик. Оилавий пудратчилар буғдойнинг «Крошка» нави агротехникасини мукаммал ўрганишган. Улар ҳар йили жами 760 гектар экин майдонининг қарийб учдан икки қисмида ғалла етиштиришади. Масалан, ўтган йилда 480 гектар ернинг ҳар гектаридан 49 центнердан ошириб ҳосил олиниб, 2366 тонна ғалла етиштирдилар. Давлатга сотилган 943 тонна маҳсулотнинг 431,6 тоннаси уруғлик дон сифатида қабул қилинди. 300 тоннадан зиёд буғдой шартнома режасида белгиланганидан ошириб ҳосил етиштирган пудратчиларнинг ўзларига қолди. Гектаридан 80-86 центнердан хирмон кўтарган Фатҳулла Мирзаев, Зиё Бойбобоев, Умид Тиллаев каби тажрибали пудратчилар мўмай даромад эгаси бўлишди.

Кейинги йилларда ғаллачилик хўжаликка барқарор ва салмоқли даромад келтирадиган тармоққа айланди. Хусусан, ўтган йили шу тармоқ келтирган 376 миллион сўм даромаднинг 138 миллион сўми соф фойдага қолди.

Айни кунларда кўкламги экин-тикин ишларига ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўриш ҳал қилувчи паллага кирди. Аввало, экиш мавсуми билан боғлиқ барча техника воситалари ишга шай қилиб қўйилган, суғориш шохобчалари сифатли тозаланиб, тартибга келтирилган.

Ғалла учун ажратилган 480 гектар майдоннинг ҳар гектарига экиш олдидан 100 килограммдан аммофос ўғити берилиб, уруғлик қулай ва қисқа муддатда экилгани боис қийғос ва текис униб чиқиб, қалин туплади ва бу йилги қиш совуғидан яхши ўтди. Энди 112 нафар оилавий пудратчи ҳам мўл, ҳам сифатли дон олиш мақсадида ғаллазорлар бошига иложи борича кўпроқ маҳаллий ўғит чиқаришга ҳаракат қилмоқда.

Умуман, бугунги кунгача далаларда юздан зиёд ҳандақ қазилиб, 1800 тоннадан ортиқ гўнг чиқарилди. Унинг асосий қисмини буғдойга шарбат усулида оқизиш режаланган. Қолгани уруғлик учун мўлжалланган сабзавот экинларига берилади.

Хўжаликда маҳаллий ўғит тўплаш ишлари ҳамон тўхтагани йўқ. Ҳар куни тўртта трактор тиркамаларида дала бошларига гўнг ташилмоқда. Мақсад — экинларга минерал ўғитлардан ташқари қарийб 3000 тонна маҳаллий ўғит беришдир.

Бу йилги режага мувофиқ 160 гектар майдонда сабзавот экинлари уруғи етиштирилиши зарур. Асосий эътибор помидор, карам, редиска, кашнич, қовоқ каби эҳтиёж кучли бўлган экинларга қаратилади. Гектаридан 60 килограммдан помидор, 500 килограммдан карам ва кашнич уруғлари олиш режалаштирилган. Айни пайтда хўжалик иссиқхонасида помидор уруғини экиш билан бирга, уруғлик сабзавотга мўлжалланган ерларни кўкламги экишга тайёрлашга киришилди.

СУРАТДА: хўжалик бош механиги Рустам Жулқабоев ҳадемай далаларга олиб чиқиладиган техникаларни яна бир бор текширувдан ўтказмоқда.

Даврон АҲМАД олган сурат.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ҚАРОРИ

2005 йил 5 март шанба дам олиш кунини 2005 йил 7 март душанбага кўчириш тўғрисида

Халқаро хотин-қизлар куни муносабати билан ҳамда меҳнаткашларнинг дам олиши учун қулай шарт-шароитлар яратиш ва иш вақтидан оқилона фойдаланиш мақсадида:

2005 йил 5 март шанба дам олиш куни 2005 йил 7 март душанбага кўчирилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 2005 йил 28 февраль.

• 2 март – Ўзбекистон Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлган кун

ЎЗБЕКИСТОН ВА БМТ

Ўзбекистон Бирлашган Миллатлар Ташкилотига 1992 йил 2 март куни аъзо бўлди. Ўша кундан бошлаб Ўзбекистоннинг давлат байроғи ташкилотнинг Нью-Йоркдаги бош қароргоҳи олдида ҳилпираб турибди.

Ўзбекистон ва БМТ ўртасида кенг миқёсдаги ҳамкорлик алоқалари йўлга қўйилган. Бундай фаол муносабатнинг шаклланишида давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг халқаро интеграцияни кучайтиришга, тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашга, давлатлараро ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган изчил сиёсати муҳим омил бўлмоқда.

БМТ дунё мамлакатлари учун ўзига хос минбардир. Ундан Ўзбекистоннинг дунёда ялпи хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш, террорчилик, гиёҳвандликка қарши биргаликда курашишга оид қатор ташаббуслари кўп бор жаранглаган. Мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримов БМТ минбари орқали дунё эътиборини Афғонистонга, Орол муаммосига қаратди. Ўзбекистон нуқтаи назарининг нечоғли тўғри ва асосли эканлиги бугун кенг эътирофда.

БМТ Бош ассамблеясининг 2000 йил сентябрь ойида ўтган «Мингйиллик саммити»да мамлакатимиз раҳбари халқаро террорчилик ва гиёҳванд моддаларнинг ноқонуний савдосига қарши курашга, минтақавий хавфсизликни мустаҳкамлашга, БМТ фаолияти ва унинг таркибий тизимини ислоҳ қилишга доир кўплаб муҳим таклифларни билдирди.

Ўша саммитда Президентимиз дунё жамоатчилиги эътиборини яна бир бор Орол муаммосига қаратди. Бугунги кунда Орол инқирози жаҳоншумул аҳамият касб этмоқда. Унинг салбий оқибатларини иқлимнинг ўзгариши ва биологик мувозанатнинг бузилишида, аҳоли саломатлигига таъсирида кўриш мумкин. Шу боис Президент Ислом Каримов экологик хавфсизлик соҳасидаги халқаро ҳамкорликка кўмак бериш, халқаро тузилмалар ва донор давлатларнинг молиявий маблағларини жалб этиш мақсадида БМТнинг Атроф-муҳит муҳофазаси бўйича халқаро дастури ҳузурида Орол ва Оролбўйи муаммолари кенгашини тузиш таклифини билдирди.

1999 йили Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг Истанбул саммитида Президент Ислом Каримов БМТ ҳузурида террорчиликка қарши кураш бўйича халқаро марказ ташкил этиш ғоясини илгари сурди. Мазкур ғоя 2001 йил 28 сентябрда БМТ Хавфсизлик кенгаши доирасида террорчиликка қарши кураш қўмитасининг ташкил этилиши билан амалда ўз ифодасини топди.

Айни пайтда Ўзбекистон БМТнинг террорчиликка қарши 12 конвенциясининг барчасига қўшилган. Шунингдек, мамлакатимиз ташкилотнинг наркотрафикка қарши кураш бўйича қатор конвенцияларида ҳам фаол иштирок этмоқда.

2000 йил 19-20 октябрда Тошкентда БМТ ва ЕХҲТ ташаббуси билан «Марказий Осиёда хавфсизлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш: гиёҳванд моддалар, уюшган жиноятчилик ва терроризмга қарши курашда умумий ёндашув» мавзуида халқаро конференция бўлиб ўтди.

Марказий Осиёни ядро қуролидан холи ҳудудга айлантириш масаласи Ўзбекистоннинг БМТ билан муносабатларида муҳим ўрин тутади. Президентимиз томонидан илгари сурилган бу ташаббус Бош ассамблеянинг қатор резолюцияларида қўллаб-қувватланган.

Жорий йилнинг 7-9 февраль кунлари Тошкентда БМТ шафеълигида Марказий Осиёни ядро қуролидан холи ҳудудга айлантириш тўғрисидаги шартнома лойиҳасини ишлаб чиқиш бўйича минтақавий экспертлар гуруҳининг йиғилиши ўтказилди. Унда томонлар шартнома лойиҳаси матнини тасдиқлади. Марказий Осиёни ядро қуролидан холи ҳудудга айлантириш бўйича Тошкент баёноти имзоланди.

Мамлакатимизда БМТ ваколатхонаси ҳамда унинг шафеълигида Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти, Тараққиёт дастури, Гиёҳвандликка қарши кураш дастури, ЮНЕСКО, ЮНИСЕФ каби қатор муассасалар фаолият кўрсатмоқда.

Бугунги кунга келиб халқаро хавфсизлик масаласи билан боғлиқ янги вазият, янги таҳдидларнинг пайдо бўлиши БМТ тузилмаларининг ислоҳотини тезлаштиришни тақозо этяпти.

Ташкилотнинг барча минтақаларга бирдек эътиборини таъминлаш ҳам муҳим масалалардан бири. Шу маънода, БМТнинг Марказий Осиё мамлакатларига эътиборини янада кучайтириш зарурати бор. БМТ Бош котиби Кофи Аннаннинг 2002 йил октябрда юртимизга ташрифи чоғида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ана шу масалани алоҳида таъкидлади. Кофи Аннан Ўзбекистоннинг дунёвий хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш борасидаги саъй-ҳаракатларини юқори баҳолади. Бу эса мамлакатимизнинг ушбу нуфузли ташкилотга аъзо давлатлар орасида муносиб ўрингa эга эканини тасдиқловчи яна бир эътирофдир.

Фазлиддин АРЗИЕВ,
ЎзА шарҳловчиси.

• Мардлар қўриқлайди Ватанни

БУРЧГА САДОҚАТ

Тошкент ҳарбий округининг Сафарбарлик чақирув резерви батальони хизматчиларининг ҳарбий қасамёд қабул қилиш маросими бўлиб ўтди.

— Сафарбарлик чақирув резерви хизмати тури мамлакатимиз Қуролли Кучларида олиб борилаётган изчил ислоҳотларнинг самарасидир, — деди батальон командири Мурод Солиев. — Йигитларимиз ушбу ойлик йиғин машғулотларида ҳарбий хизматни ўтаб, жисмонан чиниқадилар. Бунинг учун барча шарт-шароитлар яратилмоқда. Хусусан, яқинда ўқув биноси ва ётоқхона замон талабларига мувофиқ таъмирланди, ўқув-услубий қўлланмалар билан жиҳозланди. Машғулотларни малакали кадрлар олиб боришади.

Ҳарбий хизматчилар бир ой давомида амалий кўникмаларга эга бўлиб, ижтимоий-сиёсий тайёргарлик, замонавий қуроллардан фойдаланиш, ҳарбий тактика ва жисмоний машғулотлар, умумҳарбий низомлар ҳамда ҳарбий-ҳуқуқий фанларни мукаммал ўзлаштирадилар.

— Ушбу янги хизмат тури ҳақида эшитгандим, — дейди Паркентнинг Ҳисорак қишлоғидан келган оддий аскар Дилмурод Рўзиев. — Бу ерда яратилган шароитлар, қатъий тартибдаги кундалик машғулотлар бизни обдон чиниқтирди. Ёшлигимдан устозларим кўмагида жисмоний жиҳатдан тобланиб, камол топганлигим боис, хизмат давомида яхши натижаларга эришдим. Гуруҳ командиримиз лейтенант Равшан Тўхтаев ва сержантимиз Мурод Матқосимовлардан ҳарбий хизматчига хос матонатни, кўникмаларни ўргандим.

Сафарбарлик чақирув резерви хизматчиларининг ҳарбий қасамёд маросимида Тошкент ҳарбий округи қўшинлари қўмондонлиги, вилоят мудофаа ишлари бошқармаси, жамоат ташкилотлари вакиллари ва хизматчиларнинг ота-оналари иштирок этишди.

Ҳасанбой САЪДУЛЛАЕВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

ҚИШЛОҚЛАРДАГИ ОЧИҚ МУЛОҚОТЛАР

Қибрай туман хотин-қизлар қўмитаси қишлоқ ва маҳаллалардаги диний-маърифий ҳамда маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчилар фаолияти самарадорлигини оширишга алоҳида эътибор қаратмоқда.

Тумандаги Оққовоқ, Май, Чинобод ҳамда Янгиобод қишлоқ фуқаролар йиғинларида аҳоли вакиллари ва мутасаддилар иштирокида очиқ мулоқотлар, ўқув-машғулотлар ташкил этилди. Уларда асосан ёшлар тарбияси, маҳаллалардаги маънавий муҳит, оила, хотин-қизлар муаммоларини бартараф этиш борасида сўз бориб, бунда маслаҳатчиларнинг фаоллиги беқиёс аҳамиятга эга эканлиги таъкидланди.

Ғ. РАҲМАТУЛЛАЕВ.

ЯНГИЧА ЁНДАШУВ

Ўзбекистон касаба уюшмалари Тошкент вилояти ташкилотининг III уюшмалараро конференцияси бўлиб ўтди

— Касаба уюшмаларининг жуда кўп қурултойлари, йиғилишларида иштирок этганман, лекин ҳеч қачон бугунгидек жонли, самимий, касаба ташкилотларининг иш натижалари учун чинакам жонкуярлик руҳи билан йўғрилган фикр алмашувни кузатиш насиб қилмаган эди...

«Ўзбеккимёмаш» очиқ акциядорлик жамияти касаба қўмитаси раиси Анатолий Бугаев конференциядаги нутқини шундай бошлади. Ўзбекистон касаба уюшмалари фахрийларидан бири шундай деганида мутлақо ҳақ эди. Гоҳи анжуманларда кузатиладигани сингари дабдабали, лекин зерикарли муҳит ҳам, йиғилиш раёсати билан иштирокчилар ўртасидаги бир-бирини «англамаслик» кайфияти ҳам бу йиғинда сезилмади. Дарҳақиқат, ҳисобот конференцияси, айтиш мумкинки, унчалик оддий бўлмаган бугунги шароитларда касаба ташкилотларининг меҳнат жамоаларидаги етакчилик мавқеини кўтариш, ишловчиларнинг ҳуқуқлари ва ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоялашдан иборат бош мақсадини рўёбга чиқариш руҳида ўтди ва ҳар қандай расмиятчиликдан холи бўлди. Касаба уюшмалари вилоят кенгашининг 1999 йил ноябрь ойидан кейинги ўтган бутун ҳисобот даври фаолияти хусусидаги ниҳоятда бой маълумотлар делегатларга тақдим этилди, ташкилот фаолиятининг барча йўналишларидаги саъй-ҳаракатлар мукаммал акс этган кинофильм намойиш қилинди. Касаба ташкилотларининг ҳисобот даврдаги фаолияти рисола тариқасида чоп этилиб, фаолларга тарқатилди. Айрим йирик касаба қўмиталари бевосита меҳнат жамоаларида олиб бораётган ишлар — спорт-соғломлаштириш, меҳнат муҳофазаси, ишловчиларни ҳуқуқий, ижтимоий-иқтисодий ҳимоялаш масалалари алоҳида стендларда акс эттирилди. Шу боис касаба уюшмалари Тошкент вилоят кенгашининг раиси Муҳайё Тўлаганова ўз маърузасида ҳисобот даврида қилинган ишлар, эришилган натижаларни таъкидлашга вақт сарфламади. Маърузачи

(Давоми 2-бетда).

ҚАДР ТОПГАН ҚАДРИЯТ

мартабаси юқори кишиларни, учинчи куни отлиқ сипоҳлар ва улуғ донишмандлар, тўртинчи куни ўз уйидагилар, яқин ва махсус кишилар, бешинчи куни ўз ўғиллари ва қарамоғидаги кишиларни қабул қилади. Демак, бу байрам дастлаб нишонлана бошланганидаёқ батартиб бўлган. Ҳозирги даврда Наврўзнинг бир неча кун байрам қилиниши қадриятлар қадр топаётганининг ифодасидир.

Юртимиз истиқлолга эришганидан буён мазкур кўклам шодиёнасига алоҳида эътибор берилмоқда. 21 март — Наврўз байрами, яъни дам олиш куни деб эълон қилинган. Ҳар йили Наврўз маҳаллаю қишлоқларда бир неча кун давом этади. Халқ сайиллари ва турли тадбирлар, спорт мусобақалари бу байрамга ўзгача файз киритмоқда.

Табиатсеварлар Наврўзни — табиат байрами, деб ҳисобласалар, қишлоқ жойларда у — деҳқончилик байрами сифатида кенг нишонланади.

Қадимда буюк аждодларимиз Наврўзда табиат уйғонишини, ўзига хос ўзгаришларни кузатганлар ва кўплаб илмий хулосалар ёзиб қолдирганлар. Юртимизнинг кўп жойларида Наврўз байрами — дала ишлари мавсуми бошланиши ҳисобланади. Азалдан далага қўш чиқариш ва ерга уруғ қадаш маросимлари шу кунларда ўтказилган.

Наврўз куни деҳқонлар нуронийлардан «оқ фотиҳа» олишларида ажиб синоат бор. Ана шундай кўтаринки руҳда бошланган деҳқончилик ҳамиша баракали бўлган, шу боис Наврўзни далада нишонлаш азалий удумга айланган. Кенг даладаштларда кўпкари, кураш, турли мусобақалар ўтказилган. Бу анъаналар ҳанузгача халқ сайиллари сифатида давом этмоқда.

Лекин Наврўз ўзининг кўҳна тарихида ҳар доим ҳам узлуксиз нишонланавермаган. У фақат ўтган XX асрнинг ўзида бир неча марта тақиқ ва таъқибларга учраган. Охирги марта саксонинчи йилларда Наврўз тақиқланганда, унинг ҳимоясига дастлаб журналистлар отилиб чиқишган. Улар ўзлари раҳбарлик қилаётган газеталар ва нашриётларда қатъий тақиққа қарамай, Наврўзга бағишланган мақолаларни чоп этишдан қўрқмадилар.

Ҳақиқат қуёши яна балқиб чиқди. Республика раҳбарлигига келган халқчил, одил кишилар миллий қадриятларни тиклаш йўлида адолатли сиёсат юрита бошладилар. Юртбошимиз Ислом Каримов меҳнаткаш халқимиз вакиллари, депутатлар, зиёлилар билан бўлган кенгашда шундай деган эдилар: «Миллий анъаналар халқнинг энг нозик, энг ҳурматталаб» фазилатидир. Афсуски, четдан келган баъзи бир одамлар шу нарса билан ҳисоблашмаган пайтлар бўлди. Ҳатто, ўзимиздан чиққан айрим раҳбарлар Наврўз байрамига, миллий кийимга қарши чиқдилар. Шу даражага етиб бордики, қариндошини кўмиш маросимида қатнашишга ҳам эскилик сарқити, деб қаралди, бундай одамларга, айниқса, раҳбарларга нисбатан тазйиқ ўтказилди. Шунинг учун бугун бу ишларни қаттиқ қоралашимизни, халқ анъаналарига, унинг меросига, одамларнинг диний эътиқодларига қатъий ҳурмат ва эътибор билан қараш кераклигини яна бир бор уқтириб ўтмоқчиман».

Назаримизда, юртимизда ҳар йили нишонланаётган Мустақиллик байрами билан табиатнинг янгиланиши, яшариши бошланадиган Наврўз ўртасида қандайдир ришта, узвийлик бор. Бири она табиатнинг, иккинчиси эса жамиятимизнинг қайта туғилиш байрами.

Наврўз кунлари қилинган эҳсонлар қадим-қадимдан жуда катта савоб саналган. Юртбошимизнинг «Савоб ишни ҳар ким қилиши керак, савоб ишни ҳар кун қилиш керак» деган пурҳикмат сўзлари, айниқса, Наврўз эшик қоқаётган ҳозирги кунларда алоҳида маъно касб этмоқда. Негаки, Наврўз деганда, биз аввало саховатпешаликни, меҳр-мурувватни, савоб ишларни тушунамиз. Аммо ҳамма ҳам бу байрамга шу нуқтаи назардан ёндашаяптими? Ахир, Наврўз кунлари давраларда қўшиқ айтган ҳофизлар пул олмаслиги, ошпазу чойхоначилар, сартарошу этикдўзлар, томоша ташкилотчиларию режиссёрлар, рассому операторлар, барча-барча беминнат хизмат қилиши мумкинку, ўз халқига. Масалан, сумалак «савдо»сини авж олдирмай, савоб учун улашиш қандай гўзал фазилат. Шундай эмасми? Бунинг ўзига яраша хосияти бор.

Элларни элларга, дилларни дилларга пайвандлаб, рўйи заминни яшнатиб, кўнгилларни тоғдек кўтариб, ҳаётга, яшашга иштиёқ уйғотиб, Наврўзу олам кириб келмоқда. Ҳазрат Мир Алишер Навоий айтганларидек:

Ҳар тунинг
қадр ўлибон,
Ҳар кунинг
ўлсин Наврўз!

Шавкат МИРАЛИМОВ,
Ўзбекистон миллий университети журналистика факультети доценти, тарих фанлари номзоди.

(Давоми. Боши 1-бетда).

ЯНГИЧА ЁНДАШУВ

иштирокчиларни ташкилот фаолиятини бугун мамлакатда амалга оширилаётган ислоҳотлар, жамият ва давлат бошқарувидаги янгиланиш жараёнларига монанд равишда ташкил этиш, ишдаги камчилик ва муаммоларни амалий жиҳатдан ҳал қилиш масалалари хусусида очиқ, ошкора ва рўй-рост фикрлашиб олишга даъват этди.

Таъкидлаш жоизки, делегатлар ҳам конференция иши шундай ташкил этилганлигини қадрлашди. Ҳеч бир нотиқ ўз ташкилоти фаолияти юзасидан айтилган танқидий фикрларга эътироз билдириб, йўл қўйилган камчиликларни хаспўшлаб ўтирмади. Аксинча, касаба ташкилотлари ишини янада яхшилашга қаратилган амалий таклифларни ўртага ташлади.

Масъулиятни чуқур ҳис қилиш, кадрлар тафаккуридаги янгиланиш, жамиятда кечаётган жараёнларга теран муносабат ушбу анжуманда яққол намоён этилди. Умум манфаатини кўзлаб, ўз зиммасига юклатилган вазифаларга сидқидилдан ёндашиш намунаси қадр топажаги ҳам самимий бир кўринишда намоён этилди — касаба уюшмаларидаги кўп йиллик самарали меҳнати учун Муҳайё Тўлаганова Ўзбекистон касаба уюшмалари федерациясининг «Эҳтиром» нишони билан тақдирланди.

Конференция муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди, касаба уюшмалари вилоят кенгашининг янги таркибини сайлади. Муҳайё Тўлаганова янги муддатга касаба уюшмалари вилоят бирлашмаси кенгашининг раислигига сайланди.

Конференцияда Тошкент вилоят ҳокимининг ўринбосари, хотин-қизлар қўмитаси раиси Адиба Аҳмаджонова ва Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси кенгаши раисининг биринчи ўринбосари Маҳмуджон Расулов сўзга чиқишди.

СУРАТЛАРДА: конференциядан лавҳалар.
Даврон АҲМАД олган суратлар.

Жўра САЪДУЛЛАЕВ.

(Давоми. Боши 1-бетда).

«БАҲОР» ВА «ЛОЛА» НОМЛАРИ БИЛАН

Зангиота туманидаги «Ёшлик» масъулияти чекланган жамиятида ҳам сифатли, ҳам бежирим стол-стуллар ишлаб чиқарилмоқда.

1995 йилда ташкил топган корхонада дастлаб 12 нафар фуқаро иш билан таъминланган эди. Шундан кейин иш кўлами кенгайиши, даромаднинг меҳнатга яраша кўпайиши билан Италия, Хитой давлатларидан замонавий асбоб-ускуналар келтирилиб ўрнатилди. Ишлаб чиқарилаётган мебель жиҳозлари тури 30 тага етказилди. Улар орасида айниқса, «Баҳор», «Лола», «Орфей» каби стол-стуллар мажмуаси энг бозори чаққон маҳсулотлар рўйхатидан жой олди. Ўтган йилнинг ўзида 100 миллион донадан ортиқ стол-стул ишлаб чиқарилди. Оддий ишчи ва усталар маоши 150 минг сўмга етди.

СУРАТЛАРДА: Шавкат Баҳромов иш устида; ишлаб чиқарилган маҳсулотлар кўзингизни қамаштиради.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

КУН ТАРТИБИДА:

КОММУНАЛ ХИЗМАТЛАР МАСАЛАСИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Коммунал хизматлар тарифларининг асоссиз равишда ўсиб кетишига йўл қўймаслик ҳамда улар учун ўз вақтида ва тўлиқ ҳисоб-китоб қилиниши учун истеъмолчиларнинг масъулиятини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори эълон қилинди.

Унда муҳим хизматлардан бири бўлган электр қуввати ишлаб чиқарувчилар ва истеъмолчилар ўртасида бугунги кунда юзага келаётган номутаносибликларни тартибга солиш юзасидан аниқ чоралар белгилаб берилган. Бу муҳим ҳужжатнинг ижросини таъминлаш, уни ҳаётга татбиқ этишда фуқароларнинг масъулиятини ошириш, кенг жамоатчилик ўртасида муҳокамалар ўтказиш талаб этилади.

Шу муносабат билан Ўзбекистон Халқ демократик партиясидан Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ҳамда халқ депутатлари Тошкент вилоят кенгашига сайланган депутатлар, вилоят ҳокимлиги бошқармалари, вилоят истеъмолчилар ҳуқуқини ҳимоя қилиш федерацияси, «Маҳалла» жамғармаси вилоят бўлими вакиллари, ХДП фаоллари, мутахассислар иштирокида «Аҳолини электр қуввати билан таъминлашни яхшилаш йўллари» мавзусида давра суҳбати ўтказилди.

ХДП Марказий кенгаши экспертлар гуруҳи аъзоси Қодир Одилов «Аҳолини электр ва иссиқлик қуввати билан таъминлаш муаммолари ҳамда уларни ечиш йўллари» ҳақида маъруза қилди. Шунингдек, «Тошкент электр тармоқлари» акциядорлик жамияти раиси Мирвосид Комилов, Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш Тошкент вилоят федерацияси раиси Комилжон Шодиметов ва бошқалар сўзга чиқиб, Президент қароридаги муҳим жиҳатлар, унинг аҳоли манфаатларини ҳимояловчи бандлари ҳақида сўз юритдилар.

Давра суҳбатига йиғилганлар ўзаро фикр алмашиб, аниқ режаларни белгилаб олдилар.

• Тадбир

ЖУРНАЛИСТЛАР УЧУН БРИФИНГ

Ўзбекистон Республикаси Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитасида республика оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирокида «Тадбиркорликни, хусусан, кичик ва хусусий бизнесни ривожлантириш учун рақобат муҳитини яратиш — устувор мақсадимиз!» мавзусида брифинг ўтказилди.

Анжуманда тадбиркорлик, жумладан, кичик ва хусусий бизнесни ривожлантиришдаги мавжуд муаммо ва камчиликлар, турли тўсиқларни аниқлаш, уларни бартараф этиш, ушбу соҳани кескин ривожлантириш учун соғлом рақобат муҳитини яратиш ҳамда уни ҳимоялаш, бу борада оммавий ахборот воситаларининг рағбатлантирувчи ролини янада ошириш хусусидаги масалалар муҳокама қилинди.

Бугунги кунда давлат ва хўжалик бошқаруви идоралари, жойлардаги маҳаллий ҳокимият органларининг кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлар фаолиятига асоссиз аралашувларига йўл қўймаслик, уларнинг рақобатни чеклайдиган ёки чеклаши мумкин бўлган хатти-ҳаракатлари олдини олиш, вужудга келган тўсиқ ва муаммоларни бартараф этиш борасидаги ишларни кучайтириш зарурлиги таъкидланди.

Қишлоқ хўжалигига хизмат кўрсатувчи монопол тузилмалар (қишлоқ хўжалиги МТП, минерал ўғитлар, ёқилғи-мойлаш материаллари ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишловчи корхоналар)нинг рақобатга зид ҳаракатлари, яъни юқори нархларни белгилаши, тенг бўлмаган шартларни мажбуран қабул қилдириши, кичик ва хусусий бизнеснинг бозорга киришига тўсқинлик қилиши каби ҳолатларни аниқлаш ва бунинг олдини олишга алоҳида эътибор қаратилди.

Учрашувда қўмита томонидан кичик ва хусусий бизнес субъектлари олдида турган муаммо ва тўсиқларни бартараф этиш, уларнинг мустақил ривожланишлари учун кенг рақобат шароитларини яратиш борасида амалга оширилаётган ишларни тубдан жонлантириш лозимлиги қайд этилди. Бу аснода, Ўзбекистон Республикасининг «Товар бозорларида монополистик фаолиятни чеклаш ва рақобат тўғрисида»ги Қонуни талабларини кенг тарғиб қилиш орқали бизнес муҳитида ҳуқуқий саводхонликни ошириш жараёнига алоҳида эътибор билан ёндошиш кераклиги таъкидланди.

Кенг жамоатчилик назарида, хусусан, хўжалик юритувчи субъектлар, тадбиркорлар қарашида Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитасини назорат қилувчи орган сифатида эмас, балки, республикамиз иқтисодиётида соғлом рақобат муҳитини шакллантирувчи ва уни ҳимояловчи бош орган сифатида, иқтисодиётнинг турли соҳа ва тармоқларида тадбиркорлик ва кичик бизнеснинг ривожланишига ҳар томонлама кўмаклашувчи давлат идораси эканлиги тўғрисидаги тушунчани шакллантириш лозимлигига алоҳида аҳамият берилди. Бу ўз навбатида тадбиркор ва ишбилармонларнинг Қўмитага, хусусан, унинг амалий кўмагига бўлган ишончларини янада ошириш ҳамда улар билан ўзаро мустаҳкам ва манфаатли алоқалар ўрнатишга ижобий туртки беради.

Қўмита томонидан юқорида таъкидланган вазифаларнинг бажарилишини таъминлашда оммавий ахборот воситаларининг рағбатлантирувчи роли муҳим аҳамиятга эга эканлиги таъкидланди. Шу муносабат билан йиғилиш иштирокчиларининг кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари орасида кенг кўламли тарғибот-тушунтириш ишларини олиб бориш бўйича ҳамкорликдаги чора-тадбирлари хусусида келишиб олинди.

ИЛМ РИВОЖИ ХИЗМАТИДА

Ўзбекистон Миллий университети БМТнинг Аҳолишунослик жамғармаси билан малакали демограф мутахассислар тайёрлаш бўйича беш йилга мўлжалланган ҳамкорлик шартномасини имзолади. Шунга мувофиқ География факультетига қарашли демография кафедрасига қиймати ўн минг АҚШ долларидан ортиқ бўлган замонавий компьютерлар, нусха кўчириш воситалари ва видеоаппаратлар топширилди.

– БМТнинг Аҳолишунослик жамғармаси билан қарийб уч йилдан буён ҳамкорлик қилиб келяпмиз, – дейди ЎзМУ география факультети декани Р. Маҳамадалиев. – Мазкур ташкилот кўмагида олимларимиз бир қанча халқаро анжуманларда иштирок этди, соҳада эришилаётган ютуқлар билан яқиндан танишди. Магистратура босқичида таҳсил олаётган талабамиз Ҳиндистонда малака ошириб қайтди.

Мазкур шартнома доирасида бу борадаги ишлар кўлами янада кенгаяди.

Б. ХИДИРОВА,
ЎзА мухбири.

ДАВРА СУҲБАТИ

Чирчиқ шаҳрида «Оила ва аёл ҳуқуқларини ҳимоя қилиш» мавзуида давра суҳбати ташкил этилди.

Унда маҳалла оқсоқоллари, посбонлари, хотин-қизлар қўмитаси раислари, маслаҳатчилар ҳамда фаол аёллар қатнашди. Тадбирда оила қуришдан олдин ёшларни тиббий кўрикдан ўтказиш, эр-хотин ўртасида турли хил келишмовчиликлар чиқишининг олдини олиш хусусида фикр алмашилди. ФҲДЁ ҳамда шаҳар нотариал бўлими ходимлари тадбир иштирокчиларини қизиқтирган саволларга жавоб қайтаришди.

Даврон АБДУЛЛАЕВ.

• Экология

ТАБИАТ ЭЪТИБОРСИЗЛИК ВА ЛОҚАЙДЛИКНИ КЕЧИРМАЙДИ

Экологик хавфсизлик кишилик жамиятининг бугуни ва келажаги учун зарурлиги боис энг муҳим муаммолар жумласига киради. Шунинг учун вилоятимизда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш масалаларига катта эътибор қаратилмоқда. Вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси ҳам бу ишда фаол қатнашаяпти. Қўмита бу вазифани ўтган йили қандай бажарди? Ишлаб чиқариш-техника бўлими бошлиғи Пўлат Йўлдошев шу ҳақда қуйидагиларни гапириб берди.

— Экологларимиз одатдагидек, олтита йўналишда фаолият олиб боришди. Улар атмосфера ҳавосини, ўсимлик ва ҳайвонлар дунёсини муҳофаза қилиш, сув ва ер ресурсларидан тежаб-тергаб фойдаланиш, ер қаърини пала-партиш ўзлаштиришга йўл қўймаслик билан изчил шуғулланмоқдалар. Ўтган йили назорат идоралари фаолиятини мувофиқлаштирувчи республика кенгаши томонидан тасдиқланган режа-жадвалларга тўла амал қилинди. Ҳаммаси бўлиб 368 та корхона ва ташкилотда табиат муҳофазаси аҳволини аниқлаш юзасидан текширишлар ўтказилди. Бу олдинги йилдагига қараганда сал кам 150 та кўпдир. Текширишлар натижасида 337 та корхона, ташкилот ва хўжаликларда атроф-муҳит муҳофазаси бўйича қонунларнинг бузилишига йўл қўйилганлиги аниқланди, айбдор шахслар тегишли жазосини олди. Чунончи, 530 нафар шахсга қонунни бузганлиги учун 5 миллион 277 минг сўмлик жарима солинди ва тўлиқ ундириб олинди. Шу жумладан, 320 нафар мансабдор шахсга 4 миллион 293,5 минг сўмлик жарима солинди. Бу олдинги йилдагига нисбатан анча кўп. Табиатга зарар келтирилганлиги учун товон ундириш ҳажми ҳам ортиб бормоқда. Биргина ўтган йили 45 нафар шахсга нисбатан 21 миллион сўмлик товон тақдим этилди ва 90 фоизидан ортиқроғи ундириб олинди. Товон тўлашдан бош тортган мансабдор шахслар ҳақидаги шикоятлар вилоят хўжалик судига берилди ва суд уларни кўриб чиқиб, масалани қўмита фойдасига ҳал қилди.

Камчиликларни вақтида аниқлаш яхши, албатта. Лекин ҳамма гап уларнинг бартараф этилишига эришишдадир. Бунинг учун нуқсонларга йўл қўйган корхона, ташкилот ва хўжаликларга 1800 дан зиёд кўрсатмалар берилди. Унинг 1400 дан ортиғи бажарилди, қолганларининг муддати ўтмаганлиги сабабли назорат остига олинди.

Вилоятда экологик вазиятни тартибга солиб туришнинг асосий омилларидан бири табиатдан фойдаланувчилар томонидан ифлослантирувчи моддалар ва чиқиндиларни жойлаштирганлиги учун қоплама тўловлари тўлашдир. Вазирлар Маҳкамасининг шу ҳақдаги қарори асосида корхона ва ташкилотлар билан бу масалада келишиб олинган. Шу туфайли 363 та корхона ва ташкилотдан деярли 600 миллион сўмлик қоплама тўловлар ундирилди ва қўмита маҳаллий жамғармаси ҳисобига келиб тушди. Бу маблағларнинг анчагина қисми вилоятда табиатни муҳофаза қилиш тадбирлари учун ажратилмоқда. Жумладан, ўтган йили ажратилган маблағ 133 миллион сўмни ташкил этди.

Вилоят корхона ва ташкилотлари ўтган йили капитал маблағлар ҳисобидан табиатни муҳофаза қилиш бўйича 34 та тадбир ўтказиш ва бунинг учун 3 миллиард 277 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфлашни режалаштирган эди. Лекин, афсуски, у тўла бажарилмади, 30 та тадбир амалга оширилди, холос. Бундай ишлар асосан Олмалиқ кон-металлургия комбинати, «Электркимёсаноати» очиқ акциядорлик жамияти, 19-қурилаётган корхоналар бирлашган дирекцияси ҳиссасига тўғри келади. Биргина Олмалиқ кон-металлургия комбинатида бунинг учун 720 миллион сўм, «Электркимёсаноати» акциядорлик жамиятида 2 миллиард сўмлик иш бажарилди. Бундан ташқари, бевосита корхоналарнинг ўзлари 886 миллион сўмлик бошқа тадбирларни ҳам амалга оширдилар. Бундай тадбирлар туфайли вилоят бўйича ҳавога чиқарилаётган ифлослантирувчи моддалар миқдори 2,8 минг тоннага камайди, очиқ сув ҳавзаларига ташланаётган ифлосланган сувлар ҳажми эса олдинги йилдаги даражада сақлаб қолинди.

Ўтган йили табиатни муҳофаза қилиш соҳасида эришилган ютуқлар янада салмоқли бўлиши мумкин эди. Бироқ, белгиланган режаларнинг тўла бажарилмаслиги, айрим корхона, ташкилот ва хўжаликларда атроф-муҳит мусаффолигини яхшилашга эътиборсизлик, кўп ҳолларда лоқайдлик ва бефарқлик бунга имкон бермади. Қатор йирик корхоналарда белгиланган тадбирларнинг аксарияти қоғозда қолиб кетганлиги, айниқса, ташвишлидир. Ўртачирчиқ туманидаги Кучлик нефть базаси, «Техтаъминот» акциядорлик жамияти, «Электркимёсаноати» очиқ акциядорлик жамиятида шундай қолоқликка йўл қўйилди. Бундан ташқари маиший чиқиндиларни сақлаш ва қайта ишлашга ихтисослашган заводнинг техник-иқтисодий асослари лойиҳасини ишлаб чиқиш ниҳоясига етказилмади. «Экотранснназорат» постларини қуриш, Янгиобод минтақасини соғломлаштириш ва бошқа шу каби тадбирлар маблағ ажратилмаётганлиги сабабли бажарилмай қолмоқда.

Вилоят қўмитаси ва унинг жойлардаги бўлинмалари ходимлари атроф-муҳит мусаффолигини таъминлашдаги камчиликларни бартараф этишга бу соҳада шаҳар ва туман ҳокимликлари, тартиб-интизомни муҳофаза қилиш идоралари, жамоатчилик ва бошқа мутасадди ташкилотлар билан ҳамкорликни янада кучайтиришга ҳаракат қилмоқда.

ЧИҚИНДИ КАМАЙДИ

«Ўзбекистон металлургия комбинати» акциядорлик ишлаб чиқариш бирлашмасининг электр билан пўлат эритиш цехида атроф-муҳит мусаффолигини яхшилашга қаратилган чора-тадбирлар мунтазам амалга оширилмоқда.

Бу бўлинмадаги печнинг эскириб қолган фильтрлари замонавийлари билан алмаштирилди. Натижада ташқарига чиқариладиган зарарли моддалар ўттиз тоннага камайди.

Ўз мухбиримиз.

ЎЗБЕКИСТОН БАНКЛАРИ РЕЙТИНГИ

«Ахбор-рейтинг» банклараро рейтинг компанияси Ўзбекистон тижорат банкларининг 2004 йилдаги молиявий фаолияти якунларини сарҳисоб қилди.

Рейтингда республикадаги 32 банкнинг 26 таси қатнашди. Компаниянинг қайд этишича, рейтингда иштирок этиш мутлақо ихтиёрий ва бирор-бир банкнинг бунда қатнашмаслиги унинг молиявий қийинчиликлари борлигини англатмайди.

Ўтган даврда деярли барча тижорат банклари – рейтинг иштирокчилари ўзларининг молиявий салоҳиятини оширди. Йил давомида «Кўламдорлик» кўрсаткичи бўйича ўртача балл 22,78 фоизга кўпайди. «Рентабеллик» кўрсаткичи бўйича эса ўртача баллнинг ўсиши 2,6 фоизни ташкил этди.

Банклар гуруҳлари орасида қуйидаги банклар энг юқори ўсиш суръатларига эришди: «Кўламдорлик» кўрсаткичи бўйича – «Ўзсаноатқурилишбанк», «Ўзуйжойжамғармабанк», «Ипак йўли» банки, «Ҳамкорбанк»; «Ишончлилик» кўрсаткичи бўйича – «Ғаллабанк», «Пахтабанк», «Кредит-Стандарт» банки, «Ипак йўли» банки; «Рентабеллик» кўрсаткичи бўйича – «Кредит-Стандарт» ва «Ипак йўли» банклари.

Жамшид РАУПОВ,
ЎзА мухбири.

НАРХИ ВА МУДДАТИ АНИҚ БЕЛГИЛАНГАН

Вилоят ҳокимлигида Бўка туманидаги «Хўжақўрғон» ширкат хўжалигида қуриладиган 450 ўринли касб-ҳунар коллежи, Чиноз туманида бунёд этилиши мўлжалланган 600 ўринли коллеж ҳамда қайта тиклаш йўли билан касб-ҳунар коллежига айлантириш мўлжалланган Янгийўл шаҳар техника мактаби объектлари тендер савдоси бўлиб ўтди.

Натижаларга кўра Бўка туманидаги коллеж қурилиши «Бўка ПМК» ташкилотига топширилди. 1 миллиард 334 миллион 400 минг сўм қийматга эга ушбу қурилиш объекти етти ойда битказилиб, фойдаланишга топширилади.

Чиноз туманида бунёд этилажак коллеж объектини «Қибрай агроқурилиш мажмуа» очиқ акциядорлик жамияти 1 миллиард 635 миллион сўмга 240 кунда қуриб битказиш бўйича буюртмачилар билан шартнома тузди.

Янгийўл шаҳар техника мактаби бўйича «Шош инвест групп» очиқ акциядорлик жамияти тақдим этган ҳужжатлар барча талабларга жавоб берганлиги боис объект қурилиши ушбу ташкилотга топширилди. Ташкилотнинг таклифига кўра объект қурилишига 1 миллиард 425 миллион 300 минг 555 сўм сарфланиб, 270 кунда якунланади.

Равшан ЁҚУБЖОНОВ.

• Қишлоқ мулкдорлари

ЕР – ХАЗИНА, ФЕРМЕР – ХАЗИНАБОН

Фермерлик ҳаракати кенг қулоч ёйган жойда ижобий ўзгаришлар яққол кўзга ташланмоқда. Буни вилоятимизда энг кўп пахта етказиб берувчи катта карвон – Бўка тумани мисолида ҳам кўришимиз мумкин. Бу ерда ғалла тайёрлашнинг 30, пахта етиштиришнинг 38 фоизи фермерлар улушига тўғри келмоқда. Уларга 15 минг 200 гектар ер бериб қўйилган.

«Ер ўзимизники, ҳалол меҳнат қилсак, янада бой-бадавлат бўламиз, қишлоғимизни яшнатамиз» деган фермерлар оз эмас. Деҳқон-фермерлар уюшмаси туман вакиллигида мақсадимизни англашгач, ана ўшандай мулкдорлардан бири билан мени учраштиришди.

— Ким нима деса десину, ерга, она заминга меҳрини берган одам бу дунёда сира кам бўлмайди, ишонаверинг, — деди саволимга жавобан фермер Тошмуҳаммад Чўлибоев. — Тўғри, ерни ўзгаларга сотаётган, минерал ўғитларни пуллаб, ёқилғисини бошқа мақсадларда ишлатаётган мулкдорлар ҳам йўқ эмас. Давлатимиз улардан нимани ҳам кутиши мумкин, ахир. Кўплар ерни алдаганлиги, шартномавий режаларни бажармаганлиги туфайли чув тушиб, бугунги кунда жарима тўлашяпти ҳам.

— Хўш, сизнингча, замонавий фермер қандай бўлмоғи керак?

— Қўлидан иш келадими-йўқми, қурби етадими-йўқми, «фермер бўламан» деб кўкка сапчийдиганлар оз эмас ҳозир. Ҳой инсон, эртангни ўйлаяпсанми?» десангиз кўрагига уриб, овозини кўтаради. Тендердан ўтолмаса, ёз-ёзга тушади. Ана энди ўзингиз ўйланг, техникаси йўқ, пахтачилик, ғаллачиликдан бехабар ер билан «тиллашолмаса», йўл бўлсин бундайларга. Боз устига ўн-ўн беш одамнинг бошини қовуштириб, муомала қилиш осон дейсизми? Иш бериб, яхшигина маош тўлаётган, тўй-ҳашамида бош-қош бўлиб юрган иқтисодий бақувват фермерларни ўзимиз кўраяпмиз-ку. Ярим йўлда қоқилиб, боши деворга, бурни ерга текканда кўзлари мошдек очилган «фермер»лар қуллуқ қилиб, ерларини топшираётгани ёлғонми?..

Булар — «Тошкентбой-Шуҳрат» фермер хўжалиги раҳбари Тошмуҳаммад Чўлибоевнинг юрагидан чиққан гаплар. У ўзи шахсий «МТЗ-80», «Т-28» тракторлари, чизель, культиватор қисмлари, бошқа турли механизмларга эга эканлиги учун айтаётгани йўқ бу фикрларни. 10 кишига иш ўринлари яратиб, пахтадан 36, ғалладан 45 центнердан ошириб хирмон уйганини ҳам рўкач қилмаяпти у. Йирик бир тумандаги 737 фермер сафида шартнома режасини илғорлар қаторида уддалаб, яхши даромад қилиб келмоқда. Бу хусусда сўз очмайди ҳам. Ҳеч қачон тилидан, дилидан техника тушмайди.

— Техникани суйган, тупроқни қадрлаган, меҳнатга меҳр боғлаган деҳқонга омад ҳамиша кулиб боқади, — сўзини давом эттирди у. — Фермерларга, мулкдорларга айтадиган очиқ, лекин аччиқ бир гапим бор: ерни алдаманг. Алдаган алданиб қолади. Ер бамисоли бир тирик мавжудот. Меҳнат қилиб тер тўкканга у ўзининг бағрини очади, хазинасини тўкиб сочади. Буни биз ҳаётда кўриб келаяпмиз-ку. Сувини, зарур дорисини, оби-тобида сифатли ишловини етарли олган буғдой бошоғини, ғўза шохларини кўтаролмай қолиши рост.

Фермер Тошмуҳаммад ана шулар хусусида куюнчаклик билан мулоҳаза юритди. Кўнглидагини тўкиб солди. Ирригация ва мелиорация ишларини вақтида бажариш, маҳаллий ўғит жамғариш, ерларни текислаб, жўяк олиб қўйиш долзарб, кечиктириб бўлмас вазифалардан деб ҳисоблайди. Бунга амал қилмоқда ҳам. Айни вақтгача 10 тоннага яқин маҳаллий ўғит буғдойзорлар бошига олиб чиқилди. Ниятлари эса уни 15-18 тоннага етказиш. Ариқ-зовурлар тозалаб қўйилган. 20 гектарга яқин ерини 50-60 гектарга етказиш режаси бор. Чорвачиликни ҳам ривожлантириш учун ҳаракатни бошлаб юборган. Бу билан биргина ўз оиласини эмас, балки қишлоқ аҳлининг сут, гўшт ва турли маҳсулотларга талаб-эҳтиёжларини қондиришга кенг имкониятлар яратилишини мулкдор жуда яхши билади. Ўшалар ҳақида, келгуси режалар хусусида ўйлайди-ю, уйида ўтиргиси келмайди, юраги қадрдон даласи томон талпинаверади. Ям-яшил бўлиб, кўзларни қувонтираётган буғдойзорларини қўмсайди, янги орзулар оғушида яшил майсазорлардан сира нигоҳини узолмайди. Инсон орзулар, эртанги истиқболли кунлар ташвиши билан яшагани, меҳнат қилгани яхши.

Турсунали УСМОНОВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

• 2005 йил – Сиҳат-саломатлик йили

ОРЗИГУЛНИНГ ДАВОЛАШ УСУЛЛАРИ

Тошкент-Термиз йўлидан «Отайўл» автобуси Чиноз томонга елиб борарди. Беихтиёр икки аёлнинг суҳбатига гувоҳ бўлиб қолдик.

— Чинозга меҳмонга бораяпсизми? — сўради суҳбатдошлардан бири.

— Йўқ, «Маданият» қўрғонига шифокор Орзигул Рустамовани излаб кетаяпмиз.

— Тошкентдек шаҳри азимдан-а?

— Ҳа, эгачи, Тошкентнинг Лабзак маҳалласиданмиз. Яқинда эллик ёшлардаги қўшнимиз шу ерда 12 кун даволаниб, отдай бўлиб қайтди. Биз ҳам ундан шифо топишга ғойибона ихлос қилдик.

— Амакининг дардлари оғирмиди?

— Сиз сўраманг, мен айтмай, етмиш яшар чолдек бўлиб қолгандилар қўшним бечора. Юзлари кўкариб, қовоқлари шишиб кетганди. Ҳансираб зўрға қадам босардилар. Жигарлари ҳам шишган экан. Ҳозир ёш йигитлардай бардамлар.

Бу суҳбат бизни Чиноз туманининг Турсунбой Эрназаров номли ширкат хўжалигидаги Орзигул Рустамованинг хусусий шифохонасига етаклади. Шифокор билан учрашиб, йўлдаги суҳбатни эсга олдик.

— Ҳа, Тошкентдан шундай бемор бизда даволанди, — деди шифокор. — Шифохонада ичак, жигар, буйраклари муолажалар натижасида тозалангандан сўнг, гиёҳ ва малҳамлар билан даволаниб, бутунлай тузалиб кетдилар. Қон босимлари ҳам меъёрга тушди.

— «Очлик ва малҳамнинг илоҳий кучи» мақолангиз «Чиноз ҳаёти» туман газетасида эълон қилингач, бу мавзуга қизиқиб, мурожаат этувчилар кўпайди. Беморларни даволашдаги ўзига хос услубингиз ҳақида гапириб берсангиз? — илтимос қилдик шифокордан.

— Очлик ва малҳам билан даволашда халқ табобати, шунингдек, замонавий тиббиёт ютуқларидан кенг фойдаланилади, — деди Орзигул Рустамова. — Лекин бу шифохонамизда қўлланилаётган ягона даволаш усули эмас. Мижозларимизнинг хасталикларига қараб, ташхис бўйича ҳар бир беморга алоҳида даво тайинлаймиз. Терапевт, кардиолог, уролог, реаниматолог, нервпатолог, гинекологлар беморлар хизматида. Мануал терапия усулидан ҳам фойдаланамиз. Шу ерда беморнинг йўғон ичаги, ўт қопи, жигар, буйрак, бўғимлари, қон томирларидаги чиқиндилар табиий малҳамлар билан тозаланади ва даволанади.

Бу ерда юрак касалликлари, ошқозон-ичак, жигар, ўт қопи, ўт-тош касаллиги, қон босими ошиши, остеохондроз, буйрак бўғим, мигрень, гинекологик ҳамда тери касалликларидан псориаз самарали даволанмоқда.

Касалхона ҳовлисига чиққанимизда, йигирма икки ёшлардаги Гулмира исмли қиз билан суҳбатлашиб қолдик. У шу ерда даволанаётган экан.

— Қўлларимнинг териси оқариб қолган эди, — деди у ўйга чўмиб, — дугоналаримга қўшила олмай қолдим. Ўн беш йил давомида турли усулларда даволандим. Лекин фойдаси бўлмади. Бу ерда эса...

Гулмиранинг кўзларида қувонч ёшлари йилтиради:

— Қаранг, бугун даволанаётганимга ўн саккиз кун бўлди, терим тозаланиб бораяпти.

Биз Орзигул Рустамова билан хайрлашар эканмиз, шифокор ўйчан жилмайиб, Гулмира сингари кўплаб беморлар ушбу даргоҳда даволаниб, лабларида кулгу билан ўз уйларига қайтганларини айтди.

— Ҳали дунёда биз билмаган табиат мўъжизалари, сир-синоатлари кўп, — таъкидлайди шифокор. — Халқ табобати хазинасида псориаз — тери оқаришининг ҳам давоси бор экан. Биз бу сир-синоатларни ўрганиб, одамларга фойдамиз тегаётганидан, уларга ҳаёт қувончларини бахш этаётганимиздан бахтиёрмиз.

Орзиқул МАЪМУРОВ,
Абдужалол РАҲИМОВ.

ТАЛАБАЛАР ХИЗМАТИДА

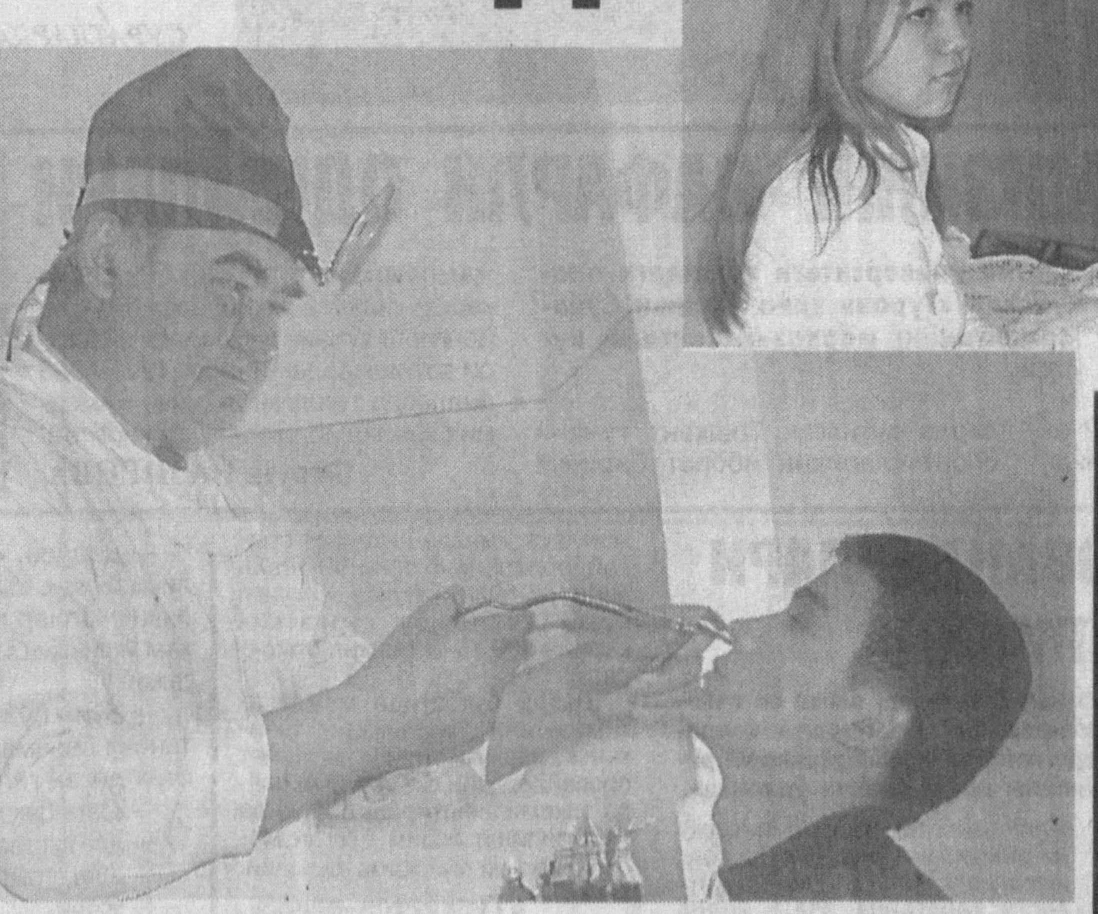

Тошкент Давлат аграр университети поликлиникаси бир неча йилдан буён талабаларга малакали тиббий хизмат кўрсатиб келмоқда. 30 нафар юқори тоифали шифокорлар университет ҳамда академик лицей талабалари саломатлиги учун масъул.

Поликлиниканинг 8 турдаги муолажа хоналари ва лабораториялар беморларга аниқ ташхис қўйиш ва даволашда муҳим аҳамиятга эга.

«2005 — Сиҳат-саломатлик йили» муносабати билан тиббий маскан қошида ёшлар саломатлигини тиклаш маркази ташкил этишга киришилди.

***СУРАТЛАРДА:** поликлиника ҳаётидан лавҳалар.*

С. ИКРОМОВ олган суратлар.

ВИРУСЛИ ГЕПАТИТ

Кейинги пайтда вирусли гепатит билан касалланганлар кўпайиши ва бу касаллик, айниқса, 14 ёшгача бўлган болаларда кўпроқ учраши кузатилмоқда. Ҳақиқатан ҳам, гепатит тарқалиши жиҳатидан фақатгина грипп ва бошқа ўткир респиратор вирусли инфекциялардан кейинги ўринни эгаллайди.

Шундай экан, бу касаллик билан хасталанмаслик учун нималарга эътибор бериш керак?

Шуни унутмаслик керакки, фақат бемор одам инфекция манбаи ҳисобланади. А ва Е типдаги вирусли гепатитларда асосан шахсий гигиенага риоя қилмаслик касалланишга олиб келади. Айниқса, овқатланишдан олдин қўлни тозалаб ювмаслик, сабзавот ва меваларни ювмасдан ейиш, қайнатилмаган сувни ичиш катта хавф туғдиради. Е типидаги вирусли гепатитнинг характерли жиҳати — касаллик жуда оғир кечади ва кўп ҳолатларда, айниқса, ҳомиладор аёлларда ўлимга олиб келиши мумкин.

В, С ва Д типдаги вирусли гепатитлар қон ва қон препаратлари орқали юқади. Бу эса, турли тиббий-диагностик муолажалар пайтида одам қон ва қон препаратларини қабул қилаётганда, қон анализлари топшираётганда, турли хил операциялар пайтида ва сартарошхоналарда юқиши мумкин.

Ҳозирги кунда В типдаги вирусли гепатит маиший мулоқот ва жинсий алоқа пайтида ҳам юқиши мумкинлиги исбот қилинган. А ва Е типдаги вирусли гепатит касалликларида унинг яширин даври 7 кундан то 60 кунгача — ўртача 15-30 кун ҳисобланса, В, С ва Д типдаги гепатитларда 50 кундан 180 кунгача — ўртача 60-120 кун ҳисобланади. Инкубация даврида беморлар энг юқумли саналиб, атрофдагиларга катта хавф туғдиради.

Вирусли гепатитда дармонсизлик, иштаҳанинг йўқолиши, кўнгил айниши, қусиш, эпигастрий ва ўнг қовурға остида оғриқ пайдо бўлиши кузатилади. В, С ва Д гепатит касалликларида кўп ҳолатларда жигарда турли хил асоратлар кузатилиб, жигар комасига олиб келиши мумкин.

Касалликнинг олдини олиш мақсадида аҳоли ўртасида турмуш маданиятини кўтариш, шахсий гигиенага аҳамият бериш, аҳолининг қайнатилган ичимлик сувини истеъмол қилиши, озиқ-овқат маҳсулотларининг тайёрланиши, ташилиши ва сақланишида санитария меъёрларига қатъий риоя қилиш керак. Шунингдек, қон ва қон препаратларини қатъий текширувдан ўтказиш, турли хил муолажаларда бир марта ишлатиладиган асбоб-ускуналарни қўллаш мақсадга мувофиқдир.

Н. ТОИРОВА,
вилоят Давлат санитария-эпидемиология назорати маркази шифокор-эпидемиологи.

Корхоналар сармоядорларни кутмоқда

Пойтахтда Ўзбекистон кимё саноатининг бир қатор корхоналари тақдимот маросими бўлиб ўтди. Уни «Ўзкимёсаноат» давлат-акциядорлик компанияси (ДАК) ташкил этди.

Тақдимот маросимида Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси, Ташқи иқтисодий алоқалар агентлиги, кимё соҳаси корхоналари раҳбарлари, хорижий компаниялар ва мамлакатимиз компаниялари вакиллари иштирок этди.

Президент Ислом Каримовнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маърузасида кўрсатиб ўтилган жорий йилда иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишдаги энг муҳим устуворликлардан бири хусусий тармоқ жадал ривожланишини таъминлаш, мамлакат иқтисодиётида унинг улушини кўпайтиришдир.

Республикада қулай инвестиция муҳити яратилгани, инвестиция ва акционерлар ҳуқуқларини ҳимоялашнинг қонунчилик асоси мавжудлиги, мустаҳкам хом ашё ва энергетика базаси, кадрлар салоҳияти Ўзбекистон кимё саноатининг жадал ривожланиши учун зарур шароит яратмоқда.

– Биз тармоқ корхоналарини хусусийлаштириш, хорижий инвестицияларни жалб этиш масалаларида чет эл сармоядорлари билан фаол ишлашга тайёрмиз, – деб таъкидлади ўз сўзида «Ўзкимёсаноат» ДАК бошқаруви раиси F.Иброҳимов.

Тақдимот қатнашчилари эркин акция пакетлари хорижий инвесторларга таклиф этилаётган кимё саноатининг 6 корхонаси фаолияти билан таништирилди.

Мақбул инвестиция лойиҳалари ва мажбуриятлари таклиф этилса, хорижий инвесторларга сотилаётган акциялар пакетини кўпайтириш имкониятлари ҳам кўриб чиқилиши мумкин.

ЎзА.

• Мулоқотлар мавзуси

ИЖТИМОИЙ МУҲОФАЗА МАҚСАДИДА

Вилоят меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бошқармаси фуқароларни ишга жалб қилиш, айниқса, аёллар ҳамда вояга етмаган ёшларни ҳар тарафлама қўллаб-қувватлаш мақсадида туманларда қатор тадбирларни уюштирмоқда.

Ташкил этилаётган учрашувларда бошқарма мутасаддилари, маҳаллий аҳоли ҳамда тегишли муассаса ва идоралар вакиллари иштирок этишмоқда. Очиқ мулоқотлар тарзида ўтаётган тадбирларда жойлардаги ишсизлик муаммосини узил-кесил ҳал этиш, аёллар ва ёшларни меҳнатга, касб-ҳунарга, илм олишга йўналтириш айни вақтдаги долзарб вазифа эканлиги таъкидланмоқда.

Шунингдек, бошқарма ва унинг туманлардаги бўлимлари шафелигида ҳудудларда меҳнат ярмаркалари ҳам ташкил этилмоқда.

Шерали FАЙРАТОВ.

ТАНЛОВ ҒОЛИБИ

Фан ва таълим муассасаларида меҳнат муҳофазаси бўйича жамоатчилик назоратини ташкил этиш юзасидан республика кўрик-танлови ўтказилди.

Унда Ўзбекистон Фанлар академиясининг Паркент туманида жойлашган «Физика-Қуёш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси кўрик-танлов ғолиби деб топилди ва тармоқ касаба уюшма кенгашлари марказий қўмитасининг фахрий ёрлиғи ҳамда пул мукофоти билан тақдирланди.

Али АКБАРОВ.

• Саноат корхоналарида

СИФАТЛИ ТОЛА ОЛИНЯПТИ

Чиноз тумани пахта тозалаш корхонасида ўтган мавсумда етиштирилган пахта хом ашёсини қайта ишлаш жараёни қизғин бормоқда. Шу кунгача 11 минг 823 тонна пахта қайта ишланиб, ундан 3845 тонна тола олинди. Унинг асосий қисми олий ва биринчи нав хом ашёдир.

– Иш уч сменада ташкил этилган, – дейди корхонанинг режа бўлими бошлиғи Азиз Матғозиев. – Суръат шу тарзда давом этса, 1 майга қадар қайта ишлаш якунланади.

Корхона бинолари ва техникалар тўла таъмирлангандан сўнг, ишлаб чиқариш қуввати бирмунча ошди. Ҳозир кунига 110 тонна тола тайёрланиб, Тошкентдаги Терминал омборларига жўнатиляпти.

Корхонада келгуси йил ҳосили учун уруғлик тайёрлаш ишлари ҳам ниҳоясига етказилди. Ҳозиргача 1390 тонна уруғлик экиш учун тайёрлаб қўйилди. Уруғликнинг қарийб етмиш фоизи қўшни туманларга сотилади.

Озод МАЪМУРОВ.

ЗИРА

Қадимги манбаларда «каммун» деб номланган зира таркибида 7,17 фоиз эфир мойи, 22 фоиз ёғ, 23 фоиз оқсил, 3 фоиз қанд ва бошқа фойдали моддалар борлиги қайд этилган.

Ибн Сино юрак безовталигини тўхтатишда, ҳиқичоқни қолдиришда, ел ва гижжани ҳайдашда, юзни тиниқлаштиришда, бурун қонаганида, ошқозон-ичак, жигар ва сийдик йўллари касалликларида, овқатни ҳазм қилишда, кўз нурини кўпайтиришда, совуқдан келган хафақонни даволашда зирани тавсия этган.

Халқ табобати амалиётида қора зира қайнатмаси ёки дамламаси камқонлик, меъда оғриғи, ичбурма (дизентерия), юз фалажи, бачадон ва жигар касалликларини, яра ва шишларни даволашда қўлланилади. У кўз қувватини оширади, балғам кўчиради, сийдик, ўт ва ел ҳайдайди.

Зира мойи танадаги зарарли микробларни ўлдириш хусусиятига эга. Зиранинг ҳидидан ҳашаротлар қочади.

Ивитилган ёки қайнатилган зира суви билан юз ювилса, юзнинг рангини очади. Қатиққа аралаштириб суртилса, латофатли ва юмшоқ қилади.

Қон босими юқори кишилар ярим чой қошиқ зирани қора ёки кўк чойга қўшиб, ярим литрлик чойнакда 15-20 дақиқа дамлаб ёки паст оловда 8-10 дақиқа тоблаб ичсалар, фойда беради.

Зира асалга қўшиб ейилса, пуштни кўпайтиради, сиркага қўшиб ейилса, пуштни камайтиради.

50 грамм долчин, 50 грамм тоғ райҳони, 5 грамм зира уруғидан тайёрланган аралашмадан бир ош қошиғини 600-800 грамм қайноқ сувда 2 соат дамлаб қўйилади. Совугач, докадан ўтказиб олинади, овқатланишдан йигирма-ўттиз дақиқа олдин бир-икки ош қошиқдан ҳар куни уч маҳал ичилади. Бу бод ва туз йиғилган бўғинларни даволайди.

Озгина зира уруғини туз билан қўшиб, истеъмол қилинса, меъда совуқлигини йўқотади.

Зира қайнатмаси ёш болали аёлларнинг кўкрак сутини кўпайтиради.

Қайнатмани тайёрлаш учун оғзи ёпиладиган идишга икки стакан сув (400 грамм), бир-икки чой қошиқ қора зира солинади ва уч дақиқа паст оловда қайнатилади. Сўнг бир ош қошиқ шакар солинади. Ушбу қайнатма совуганидан сўнг, докадан ўтказиб, кунига овқатланишдан йигирма дақиқа олдин 50 граммдан уч маҳал ичилади. Суви бурундан қон кетишини тўхтатади, кўзга томизилса, қизаришни бартараф этади.

Шунингдек, зира меъёридан ортиқча истеъмол қилинса, ранг-рўйни сарғайтириб, оздириб юборади. Ўпкага ҳам зарар етказиши мумкин.

Унинг қайнатмаси меъда шираси ошганида, гастритнинг гиператсид шаклида ҳамда меъда, ўн икки бармоқли ичак яраси хасталикларида салбий таъсир кўрсатади. Совуқ (рутубатли) мижозли кишилар учун фойдалидир.

АБДУЛЛОҲ тайёрлади.

ЁШ ҲУНАРМАНДЛАР КЎРГАЗМАСИ

Ўзбекистон Бадиий академиясининг марказий кўргазмалар залида Халқ амалий санъати ва ёш ҳунармандларининг республика кўргазмаси якунлари эълон қилинди.

Халқ амалий санъати усталари ва ҳунармандларининг Республика кўргазмаси ҳар уч йилда бир маротаба ўтказилади. Бу галги кўргазмада кўп йиллик тажрибага эга бўлган ҳунарманд ва усталар билан бирга уларнинг шогирдлари ва фарзандлари ҳам иштирок этишмоқда. Энг ёш ҳунарманд йўналиши бўйича биринчи ўринни Шоҳиста Назарова қўлга киритди. Унга Японияга бориш учун йўлланма берилди.

Кўргазмада каштачи зардўзлардан тортиб наққошлар, чилангарлар, мусиқа асбоби усталари, дўппидўз чеварлар, косиблар хуллас, халқ амалий санъатининг барча турлари билан шуғулланувчи ҳунармандлар ўз ишларини намойиш этишди.

Кўргазма иштирокчилари халқ амалий санъати устаси ва ёш ҳунарманд йўналишлари бўйича мукофотландилар. Шунингдек, турли йўналишлар бўйича ғолибларга "Ҳунарманд" уюшмаси, "Усто" ижодий ишлаб чиқариш бирлашмаси, "Олтин мерос" хайрия жамғармаси ҳамда Республика Маданият ва спорт ишлари вазирлигининг дипломлари топширилди.

«Туркистон-пресс».

«БУНЁДКОР» ТЕЛЕКЛУБИ УЧ ЁШДА

Тошкентда "Бунёдкор" ёшлар телеклуби ташкил этилганлигининг уч йиллигига бағишланган байрам тадбири ўтказилди.

Мазкур телеклуб эркин фикрли, илғор ва фидойи ёшларни ихтиёрий равишда бирлаштирувчи нодавлат-нотижорат ташкилот ҳисобланади. Телеклубни ташкил этишдан асосий мақсад, пойтахтда яшаётган, республиканинг барча ҳудудларидан келиб таҳсил олаётган, ишлаётган ва ижод қилаётган эркин фикрли ёшларни Ватан тараққиёти йўлида бирлаштириб, уларнинг сиёсий онгини янада ўстириш, фикрлаш доирасини кенгайтириш, ташкилотчилик қобилиятини шакллантиришга кўмаклашишдан иборат.

Байрам тадбирида клубнинг энг фаол, изланувчан ва ташаббускор аъзолари фахрий ёрлиқ ҳамда эсдалик совғалари билан тақдирландилар.

Алоуддин ҒАФФОРОВ, «Туркистон-пресс».

● Sport ● Sport ● Sport ● Sport ● Sport ● Sport ● Sport ● Sport ● Sport ● Sport ● Sport ● Sport ● Sport ● Sport ● Sport

«Баркамол авлод – 2005»

ШАХМАТЧИЛАРИМИЗНИНГ ШАШТИ БАЛАНД

Суҳбатдошимиз спортнинг шахмат тури бўйича ёшларга бор билим ва маҳоратини ўргатаётган, унинг сир-асрорларидан воқиф этаётган мураббийлардан. Бахтиёр Холмирзаев – республика тоифасидаги спорт ҳаками, вилоят терма жамоаси бош мураббийи.

— Бахтиёр Шомирзаевич, яхши биласиз, вилоятимиз бу йилги «Баркамол авлод» спорт мусобақаларига мезбонлик қилади. Шу муносабат билан шахматчиларимизнинг кайфияти қандай?

— Мусобақаларнинг катта-кичиклигидан қатъи назар уларга жиддий тайёргарлик кўришни одат қилганмиз. Бу йилги мусобақалар биздан икки ҳисса масъулиятни талаб этади. Биринчидан, мезбонга мос ўйин кўрсатишимиз зарур. Иккинчидан, аввалги ютуқларни янада мустаҳкамлашимиз кўзда тутилган.

— Бундан кўриниб турибдики, тайёргарлик машғулотлари авжида экан-да?!

— Ҳа, ҳозирда бор куч ва имкониятларни спортчиларимизнинг мусобақаларга пухта, мукаммал тайёргарлик кўришларига сафарбар этмоқдамиз. Машғулотларни бошлаганимизга ярим ойдан ошди. Уни Қибрайда жойлашган шахмат клубида олиб бормоқдамиз. Шогирдим, ФИДЕ спорт устаси Шоҳруҳ Холмирзаев билан ҳамкорликда спортчиларнинг ҳам назарий, ҳам амалий маҳоратларини оширишга эътибор қаратяпмиз. Бу йилги «Баркамол авлод» мусобақалари спортчиларни ҳар томонлама саралаб, танлаб олиш имконияти яратилгани билан ўтган галгиларидан фарқ қилади. Авваллари бирор спортчини алмаштириш, унинг ўрнига дона суриши мумкин бўлган ўйинчини захирадан қўйиш амри маҳол эди. Энди эса ҳолат умуман бошқача. Ҳар ўринга 2-3 нафар номзод бор. Биз терма жамоанинг ҳар бир номзоди билан алоҳида-алоҳида ишлашни йўлга қўйганмиз.

— Вакилларимизнинг имкониятларини қандай баҳолайсиз, умуман, кутилаётган натижа ҳақида нима дея оласиз?

— Ҳозир жамоа анча шаклланган. Ҳар бир шахматчи ўзига қўйилган талабни, вилоятимиз юзини ёруғ қилишдек улуғ мақсадни чин дилдан ҳис қилаяпти. «Баркамол авлод – 2003» спорт мусобақаларида қатнашиб, юқори ўринларни қўлга киритган Қибрай академик лицейининг ўқувчилари Мирсодиқ Содиқов ҳамда Ёқубжон Холматовнинг жамоада борлиги имкониятимиз юқорилигини билдиради. Қизлардан Хуснора Ортиқова, Азиза Кўчқорова, Шаҳноза Исроилова ҳам умидли вакилларимиздан. Бир ойлик ўқув-йиғин машғулотларидан сўнг 10-15 номзод орасидан мусобақа иштирокчилари танлаб олинади.

Кўзланаётган натижага тўхталадиган бўлсак, мақсадимиз фақат биринчи ўринни эгаллашдир.

— Умуман, вилоятда шахмат қай даражада ривожланган?

— Тан олишимиз керакки, вилоятда шахмат янада ривожланишига, оммавий тус олишига тўсқинлик қилаётган муаммолар ҳам йўқ эмас. Шулардан бири мутахассис кадрларнинг етишмаслигидир. Юқори малакали шахмат жонкуярлари бармоқ билан санарли. Шу сабабли соҳаси яқин бўлган университет ва институтлар қошида шахмат мутахассислиги бўйича кафедра, бўлим очилса яхши бўларди, деб ўйлайман. Иккинчидан, жаҳон андозалари талабларига жавоб берувчи бирорта ҳам клуб йўқ. Бундан ташқари, моддий-техник базамиз қониқарсиз аҳволда. Йирик мусобақалар, албатта, электрон соатлар, ёғоч фигурали шахмат тахталарида (staунтон) ўйналиши зарур. Ўйлайманки, республика босқичида бу каби муаммолар бўлмайди.

Хуршида НАЗАРОВА суҳбатлашди.

МАРДЛИК СИНОВИ

25-27 февраль кунлари ЖАР спорт-соғломлаштириш мажмуасида бўлиб ўтган болалар ва ўсмирлар ўртасидаги Ўзбекистон V чемпионатида 1200 каратэчи татамида куч синашди

Мусобақаларнинг очилиш маросими байрамона тус олди. Ўзбекистон каратэ миллий федерациясининг президенти, республикада хизмат кўрсатган спорт мураббийи, қора белбоғ 6-ДАН соҳиби Нурхон Нафасов сўзга чиқиб, бир гуруҳ фидойиларни каратэни ривожлантиришга қўшган ҳиссаси учун эсдалик совғалари билан тақдирлади. Чемпионат байроғи кўтарилгач, ёш каратэ юлдузларининг кўргазмали чиқишлари йиғилганларга завқ бағишлади.

Юқори савияда ташкил этилган мусобақалар муросасиз курашлар остида уч кун давом этди. Барча иштирокчиларда ғалабага бўлган интилиш яққол сезилиб турди. Чемпионатда вилоятимиз вакиллари ҳам яхши натижаларни қўлга киритишди.

Жумладан, 1996 йилда туғилган ўғил болалар ўртасидаги шахсий биринчиликда Чирчиқ шаҳридан Шаҳзод Соипов учинчи ўринни эгаллаб, ўз жамоасини олдинга олиб чиқди. Шаҳноза Берганова қизлар орасида ўз тенгқурлари (1994-95) билан муносиб курашиб, совринли ўринга сазовор бўлди.

Вазн тоифалари бўйича Элдор Нишоналиев ва Ж. Абдумуталибов (Чиноз), Дилшод Юсупов ҳамда Ёқуб Усмонов (Келес) мусобақа ғолиблари сафидан жой олишди.

Машҳура ЗОҲИДОВА.

СУРАТЛАРДА: чемпионатдан лавҳалар.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

Тошкент халқаро турнири — 2005

ФИНАЛ ҒОЛИБИ АНИҚЛАНДИ

Тошкент биринчи халқаро турнири футбол мухлисларига чиройли ўйинлар тақдим этди. Ўзбекистон олимпия терма жамоаси, «Пахтакор», «Пюник» (Арманистон) иштирок этган гуруҳда «Пюник»ни 2:0, Ўзбекистон олимпия терма жамоасини 2:1 ҳисобида мағлуб этган «Пахтакор» олти очко тўплаб, гуруҳ ғолиблигини қўлга киритди. Ўзбекистон олимпия терма жамоаси эса уч очко билан иккинчи ўринни эгаллади.

Беларусь ёшлар терма жамоаси, «Сконто» (Латвия), «Нефтчи» (Фарғона) жамоалари иштирок этган гуруҳда эса бир ғалаба ва бир мағлубият натижа билан барча жамоалар бир хил кўрсаткичга эга бўлдилар. Беларусь ёшлар терма жамоасини 4:1 ҳисобида мағлубиятга учратган «Нефтчи»да тўплар нисбати яхши бўлганлиги учун гуруҳ ғолиблигини қўлга киритди ва финал учрашувда қатнашадиган бўлди.

28 февраль куни Ўзбекистон олимпия терма жамоаси «Сконто» жамоаси билан учинчи ўрин учун баҳс юритди ва 2:0 ҳисобида ғалаба қозонди.

Биринчи халқаро турнир финали кеча «Пахтакор» ўйингоҳида «Пахтакор» ва «Нефтчи» жамоалари ўртасида бўлиб ўтди. У пахтакорчилар фойдасига 1:0 ҳисоби билан якунланди.

Биринчи халқаро турнир мукофот жамғармаси 100 минг АҚШ долларидан иборат бўлиб, ғолиб жамоа 50 минг АҚШ долларига эга бўлди. Учинчи ўринни эгаллаган жамоа 15 минг АҚШ долларини қўлга киритди.

ПАХТАКОРЧИЛАР — КУБОК СОҲИБИ

Ўзбекистон футбол федерацияси кубоги мусобақалари ниҳоясига етди.

Финал учрашувида бу йил олий табақада иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритган Сариосиёнинг «Тўпаланг» ҳамда «Пахтакор-2» жамоалари баҳс юритди. Учрашувнинг асосий вақтида 1:1 ҳисоби қайд этилди. Қўшимча вақтда ҳам ғолиб аниқланмади. Шундан сўнг 11 метрли жарима тўплари бўйича 3:1 ҳисобида устунлик қилган «Пахтакор-2» жамоаси кубок соҳиби бўлди.

Талъат ЮСУПОВ.

КАТТА МУСОБАҚАЛАР ОЛДИДАН

Бекобод шаҳридаги техника-иқтисодиёт касб-ҳунар коллежининг спорт залида 1987-1988 йилларда туғилган ёшлар ўртасида самбо кураши бўйича Ўзбекистон биринчилиги ўтказилди.

Мусобақада юртимизнинг барча ҳудудларидан 200 нафарга яқин ёш спортчи иштирок этди. У Тошкент шаҳрида июнь ойида бўладиган Осиё чемпионати олдидан саралаш вазифасини ўтади. Бундан ташқари, ғолиб спортчилар Грецияда ташкил этиладиган жаҳон чемпионати, Қозоғистондаги халқаро турнир ва бошқа бир қатор мусобақаларда ҳам иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлдилар.

Вилоятимиз шарафини муносиб ҳимоя қилиш учун баҳс олиб борган вакилларимиз Ойбек Бегалов (60 кг.) ва Равшан Тўрақулов (52 кг.), 2-ўрин Анвар Баратов (75 кг.) ҳамда Руслан Тиллақобилов (70 кг.) 3-ўринни эгаллашди.

Ҳуррият МЎМИНОВА.

ВАКИЛЛАРИМИЗНИНГ ЗАФАРЛИ ОДИМЛАРИ

Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети қошидаги академик лицейининг спорт мажмуасида «Турон» якка кураши бўйича «Ёшлик» кўнгилли спорт жамиятининг марказий кенгаши кубоги мусобақалари бўлиб ўтди.

Унда вилоятимиз шаънини 2 та жамоа ҳимоя қилди. 1989-1990 йилларда туғилган Тошкент тумани спортчиларидан иборат биринчи жамоамиз пойтахтлик ёшларга қарши гиламга чиқиб, зафар қучди. Зангиота тумани ҳамда Чирчиқ шаҳри вакилларидан иборат 1995-1996 йилларда туғилган иккинчи жамоамиз ҳам ғолибликни қўлга киритди.

Феруза НАЗИРОВА.

ЁШ ТАЭКВОНДОЧИЛАР БАҲСИ

Ёшларни оммавий спортга жалб этишда жойларда ташкил этилаётган мусобақа ва турнирларнинг аҳамияти катта бўлмоқда.

Яқинда Тошкент давлат аграр университетининг жисмоний тарбия мажмуасида спортнинг таэквондо тури «ITF» йўналиши бўйича турнир ўтказилди. Қибрай тумани ҳокими совриини учун кечган баҳсларда туман таълим муассасаларида таҳсил олаётган 7 дан 17 ёшгача бўлган ўғил-қизлар ўзаро куч синашишди.

Кескин ва қизиқарли кечган курашларда Жасур Пўлатов, Фозила Шофайзиева, Малоҳат Мирҳосилова ғолиб чиқдилар. Совриндорларга ва фаол иштирокчиларга ташкилотчиларнинг эсдалик совғалари ҳамда фахрий ёрлиқлари топширилди.

Ғ. РАҲМАТУЛЛАЕВ.

ИНТЕРНЕТ ПРОВАЙДЕРЛАРИ СОНИ ОРТМОҚДА

Республика Миллий матбуот марказида Ўзбекистон алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги ҳамда "Ўзбектелеком" акциядорлик компанияси ҳамкорлигида мамлакатимизда интернет провайдерлигини ривожлантириш масалаларига бағишланган давра суҳбати ўтказилди.

Республика Вазирлар Маҳкамасининг телекоммуникация соҳасида бошқарув тизимини янада такомиллаштиришга йўналтирилган қарори тармоқни ривожлантириш йўлида кенг имкониятлар очди. Маълумотларга қараганда, 2001 йилда мамлакатимизда интернет провайдерларининг сони 90 тадан зиёдроқ бўлган бўлса, бугунги кунга келиб бу кўрсаткич қарийб 500 тани ташкил этмоқда.

Давра суҳбатида мамлакатимиз телекоммуникация тизимини ривожлантириш, интернет провайдерлари фаолиятини янада такомиллаштириш борасида бажарилиши лозим бўлган масалалар ҳам муҳокама қилинди.

«Туркистон-пресс».

● *Биласизми?*

НОН — АЗИЗ НЕЪМАТ

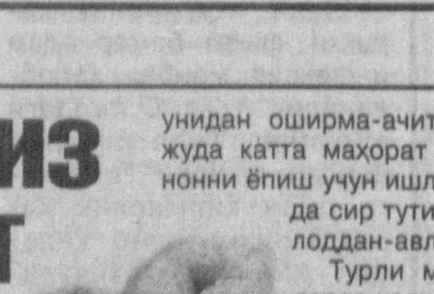

Кишилар қадим замонлардан буён нонни эъзозлаб келишади. Хонадонимизга меҳмон келганда, дастурхонга энг аввало нон қўямиз. Унинг увоғини ҳам увол қилмаймиз.

Хўш, нон илк бор қачон ва қаерда пайдо бўлган?

Бундан 16 минг йиллар муқаддам — инсон ғалла эка бошлаган даврларда ер юзида нон пайдо бўлган экан. Аввал кишилар донни хом холида истеъмол қилишган. Кейин уни икки тош ўртасида эзиб-янчиш ва сув билан аралаштиришни ўрганишган. Олов кашф қилиниши билан эса, дон бўтқасидан нон ёпадиган бўлишган.

Орадан кўп минг йиллар ўтиб, қадимги Мисрда биринчи марта оширилган хамирдан фойдаланиш расм бўлган. Нон ёпиш санъати кейинроқ мисрликлардан юнонлар ва римликларга ўтган. Қадимги Римда бундан икки минг йил муқаддам бир неча катта новвойхоналар бунёд этган уста-новвой шарафига ҳайкал ўрнатилган экан.

XI асрлардаёқ қадимги Русда буғдой унидан оширма-ачитма нон ёпишган. Бу жуда катта маҳорат ҳисобланган. Буғдой нонни ёпиш учун ишлатиладиган квас ғоятда сир тутилган ва фақатгина авлоддан-авлодга ўтиб келган.

Турли мамлакатларда, элатларда халқларнинг ўзига хос нон ёпиш усуллари бор. Ўтмиш замонлардан бизнинг давримизгача етиб келган ўзбек пазандачилигида тайёрлаш технологиясига қараб – оби нон, гижда нон, патир нон, ширмой нон алоҳида ўрин тутади. Ўзбекистонда нонни тандирда пишириш усули кенг тарқалган.

Бироқ, яқин-яқин вақтларгача новвойлар нон пишиб етилгунча хамирда нималар содир бўлиши ҳақида ҳеч қандай тушунчага эга бўлмаганлар. Кейинги бир неча ўн йиллар давомида фан новвойларга ёрдамга келди. Фақат дон ва унинг таркиби, хусусиятларигина эмас, балки нон тайёрлаш билан боғлиқ бўлган барча мураккаб жараёнлар ҳам ўрганиб чиқилди. Бу эса — замонавий улкан автомат нон заводлари қуриш имконини берди.

Ҳақиқатан ҳам бир қарашда жуда оддий кўринган нон тайёрлаш жараёни амалда одамлардан қанча меҳнат, қанча билим ва ижодкорлик талаб қилган.

Саид ҲАКИМОВ тайёрлади.

ТОҒДА ТОК НЕГА КЎМИЛМАЙДИ?

Тоғ ён бағрларида ўстириладиган ток, анор ёки анжирни деҳқонлар қишда очиқ қолдиришларини кўрган бўлсангиз керак. Уларни ҳеч қачон совуқ урмайди. Ваҳоланки, юқорига чиққан сари ҳаво ҳарорати пасайиб бориши аниқ.

Хўш, бунинг сабабини қандай изоҳлаш мумкин. Гап шундаки, қиш фаслида тоғ юқориларида юқори босимли ҳаво массаси тўпланади. Нисбатан оғир бўлган бу ҳаво массаси юқоридан водий ва чуқурликларга «оқиб тушади». Кўпайгач, қисилиб исий бошлайди.

Лекин пастки қатламлар юқори қатламларга нисбатан секин исийди. Натижада водий ичи совуқроқ, тоғ ён бағрлари эса иссиқроқ бўлади. Бундай вазият 100 метрдан то 1-2 километр баландликкача бўлган оралиқда юзага келиши мумкин. Шу сабабли тоғ ёнбағрларидаги ток ва бошқа мевали дарахтлар кўмилмаса ҳам совуқ урмайди.

Акбар АЛИЕВ тайёрлади.

Ҳангома

ЯХШИ ЎҚИШ КЕРАК

— Дадаси, кеча мактабда ота-оналар мажлиси бўлди. Ўғлингизнинг ўқишию хулқи ҳақида аччиқ гаплар эшитиб келдим. Ота бўлиб сиз ҳам ўғлингизга танбеҳ бериб қўйсангиз бўлмайдими?

— Бўйи бўйим билан тенг бўлса, нима деб танбеҳ бераман? «Сўксанг бети қотади, урсанг эти» деган гап бор.

— Юзта баҳонани қалаштириб юраверсангиз...

— Ҳа, яхши, қани, ўғлингни чақир-чи...

— Хўш, тойбола, ўқишлар қандай?

— Яхши.

— Нимаси яхши? Кеча мажлисда онанг бошини кўтаролмай қопти-ку, бу қанақаси? Бизнинг юзимизни ерга қаратмоқчимисан?.. Гап бундай, эртага ўқишга бормайсан, вақтлироқ туриб, мен билан кетасан.

— Хўп бўлади.

Эртасига машина барвақт келди. Ота-бола хизматга отланишди.

— Бу бизнинг кенжатойимиз, — ҳайдовчига таништирди ота. — Бугун ишхонани бир саёҳат қилиб кетсин, деб олиб кетаяпман.

Корхонага киришганда, ота-болани котиба қиз илиқ табассум билан кутиб олди.

— Бу бизнинг ишонган ва суянганимиз — кенжа ўғил, — деди бошлиқ котибага.

Ичкарига киришди. Ҳаммаёқ саранжом-саришта. Тўрт хил рангдаги телефон аппаратлари, бежиримгина рангли телевизор, турфа гуллар, хуллас, ҳаммаси жойида, батартиб. Ота ўриндиққа чўкди-да, столи четидаги кичкина қизил тугмачани босди. Эшик очилиб, котиба қиз кўринди:

— Лаббай.

— Бизга иккита кофе. Биттасига шакардан кўпроқ солинг.

— Хўп бўлади.

— Дада, бу ўша биз келганда кутиб олган қизми?

— Ҳа, ўша. Нима эди?

— Бирпасда бошқача кийиниб, кофе ҳам дамлаб келдими?

— Шунинг учун уйда қолгим йўқ-да. Онангга чой дамла десам, икки соат йўқ бўлиб кетади.

Қизил тугмача яна босилди. Эшик очилиб, котиба қиз табассум қилди.

— Хўш, гап бундай. Ўғилтой билан бирга корхонамизни айланинглар. Мен кимларга раҳбарман, кимлар билан ишлаяпман, ходимларнинг менга муносабатлари қандай, хуллас, ҳамма-ҳаммаси билан бирма-бир таништиринг. Бирга тушлик қилинглар. Тушунарлими?

— Хўп бўлади.

... Ота-бола корхонадан анча кеч қайтишди. Йўлда ота ўғилдан сўради:

— Хўш, полвон, корхона билан танишдингми?

— Ҳа, дада, танишдим. Ҳамма-ҳаммаси яхши экан. Лекин, барибир, шу... шу... котиба қиз зўр-р экан-да!

— Шунинг учун мактабда яхши ўқиш керак, той, тушундингми?..

Асрор СУЛАЙМОНОВ.

Қулганга нима етсин!

Кеча-кундуз тинмай меҳнат қилаётган Афандидан сўрашибди:

— Афандим, намунча кунни тунга улаб ишлайверасиз?

— Тезроқ тузалиш учун дори-дармонга пул йиғаяпман!

— Ахир, ҳозир соппа-соғсиз-ку.

— Эй нодон, — дебди Афанди елка қисиб, — соғлигимда дори-дармонга пул йиғиб қўймасам, ўтиб қолганимдан кейин қандоқ топаман?

* * *

Таъмагир қози:

— Афандим, сиздан ҳам ёруғлик чиқадими? — деб сўраган экан, Афанди:

— Мен сизга лампочка эмасман, — деб жавоб берибди.

Чилонзор туманидаги «QUTPINISO» шўъба корхонаси «QUTPINISO» МЧЖга **АЙЛАНТИРИЛМОҚДА.** Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб 2 ой давомида 173-47-34 рақамли телефон орқали қабул қилинади.

Зангиота туманидаги «Шодиёна-бабу» хусусий фирмаси (ОКОНХ 71264) **ТУГАТИЛАДИ.** Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб 2 ой давомида Хонобод қ.ф.й., Додахўжаев кўчаси, 41-уйда қабул қилинади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи Убайдулла АБДУШОҲИДОВ

Телефонлар: Хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 133-40-48 Эълонлар: 133-58-85, 136-53-54.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Тошкент вилояти ҳокимлиги ҳузуридаги Матбуот ва ахборот бошқармасида 03-001 рақами билан рўйхатга олинган.

Газета «Тошкент ҳақиқати» таҳририяти компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

● Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

Ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади. Буюртма Г-244. Адади 7612. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. Саҳифаловчи: Умид УБАЙДУЛЛО.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи — 205. Босишга топшириш вақти – 20.00. Босишга топширилди – 20.30. 1 2 3 4 5